

HABEŞİSTAN

Etiyopya'ya, yani ashabın ilk hicret yurdu olan ve adil hükümdar Hz. Necaşi'nin ülkesi Habeşistan' a üç günlük bir yolculuğumuz oldu.

Hoca Ahmet Yesevi Derneği'nin, Hz. Necaşi'ye bir vefa borcu olarak Habeşistan'da inşa ettiği Hz. Necaşi Medresesi'nin açılışını yapmak üzere, rotamızı kara kıta Afrika'ya çevirdik.

Başımızda mihmandarımız Cübbeli Ahmed Hocamızın da olduğu, yirmi kadar kardeşimizle birlikte yaptığımız bu yolculuk, süre olarak kısa ama çok yoğun programlarla dopdolu geçti. Öyle ki, "dinlenmeye bile fırsat bulamadık" desem, mübalağa etmiş olmam.

Elbette yolculuklarda yorgunluk ve meşakkat olur. Ama bizimkine "tatlı bir yorgunluk" diyelim. Zira birlikte gittiğimiz grup arkadaşlarımız sağ olsunlar gayet samimi ve candan kimselerdi. Aramızda sohbet, muhabbet, yardımlaşma derken kısa zamanda birbirimizle kaynaştık.

Hal böyle olunca, yolculuğun yorgunluk ve zahmeti bir kenara, bilakis tadına doyum olmayan ve çok güzel anılarla hatırlayacağımız bir yolculuk haline geldi.

Orta Afrika ülkelerinin abisi

Bu günkü adıyla Etiyopya olan Habeşistan'ın genel durumundan kısaca bahsedecek olursak; Orta Afrika'nın en gelişmiş ülkesi olduğunu söyleyebiliriz. Komşuları olan Sudan, Somali, Eritre, Kenya, Cibuti gibi Afrika ülkelerinden ekonomik yönden daha gelişmiş durumdadır, hatta onlardan on beşyirmi yıl daha ilerideler... Tabir yerindeyse orta Afrika'daki diğer ülkelerin abisi durumundaki bir ülke diyebiliriz.

Nüfus olarak Afrika Kıtasının en kalabalık ikinci ülkesi olan Etiyopya, Avrupalı sömürge güçlerini yenerek batılı ülkelerin boyunduruğa altına girmemiş ve bağımsız bir ülke olarak egemenliğini koruyabilen bir Afrika ülkesidir.

Etiyopya'nın Kızıldeniz'le bağlantılı parçası olan Eritre 1993'te yapılan bir halk oylaması sonucunda Eritre adıyla bağımsızlığını ilan etmesi neticesinde, Etiyopya'nın Kızıldeniz'le olan bağlantısının kesilmesine ve ülkenin bir kara devleti haline dönüşmesine neden olmuştur. Yani bu gün Etiyopya'nın denize sınırı yoktur.

Tarihte bilinen en eski medeniyetlerden olan Etiyopya/Habeşistan halkının % 95'i evvelce müslümanmış. Ama batılı misyonerler kara kıta Afrika'ya gelip fakirlik, sefalet ve cehalet içindeki insanları Hristiyanlaştırdıkları gibi, Etiyopya halkının da Hristiyan olmasına sebep olmuşlar. Ve bu gün ülkenin yarısı maalesef Hristiyandır.

"Gözümüzü açtığımızda bizim elimizde İncil, onların elinde topraklarımız vardı"

Bin sekiz yüzlü yılların başlarında bu topraklara gelen misyonerler, yöre halkının hem imanlarına hem de zenginliklerine göz dikmişler. Tabi önce oralara su kuyuları açmışlar ve onlara yemek vermişler. Bununla birlikte kocaman kocaman kiliseler yapmışlar. Sonra da halka, suyu verenin, yemeği yedirenin kilise, olduğunu söylemişler.

Yani halkın kafasında "kilisesin iyi bir yer olduğu, halkın iyiliğini düşündüğü" imajını oluşturmuşlar. Ve böylece dejenerasyon başlamış.

Tabi, batılı misyonerlerin Afrika'ya gitmelerinin ve orada faaliyet yapmalarının asıl sebebi, o bölgenin topraklarını ve doğal zenginliklerini sömürmek olduğu çoğunuzun malumudur. Hatta batının Afrika'ya geliş gayesini, Kenya'nın kurucu devlet başkanı Jomo Kenyatta, şu sözlerle çok açık ve net bir şekilde ifade etmiştir:

"Misyonerler Afrika'ya geldiğinde bizim elimizde topraklarımız onların ellerinde İncilleri vardı. Bize: "gözlerimiz kapalı dua edelim" dediler. Biz de dua etmek için gözümüzü kapattık. Gözümüzü açtığımızda bizim elimizde İncil, onların elinde topraklarımız vardı"

Yani, batılılar oradaki halkın hem imanını, hem de yer altı ve yerüstü zenginliklerini çalmışlar.

Müslümanlar ise o bölgeye çok daha sonra, 1960'larda girmişler. İlk gidenler de Arabistan'dan Vehhabi itikadında olan kimseler olmuş. Tabi onlar da oralarda halka yardım etmişler, kuyular açıp aşevleri kurmuşlar. Fakat dini konularda müşfik ve yumuşak davranmayıp sert tavır koyduklarından dolayı halkın gönlünü kazanamamışlar.

Yani oraya giden vehhabiler; kabir ziyareti yapanlara, tasavvuf ehline hemen müşrik damgası vurup tekfir etmeleri gibi bir takım bozuklukları sebebiyle, halkı kendilerinden ikrah ettirmişler ve insanların sevgisini kazanıp gönüllerini fethedememişler. Hatta şu anda bile oradaki Müslüman halk, kendilerine maddi yardım yapmalarına rağmen vehhabilere karşı mesafeli duruyor.

Tabi daha sonra değişik İslam ülkelerinden tebliğ ve davet amaçlı oraya gidenler olmuş. Bunlar içinde tasavvuf eksenli olarak, daha müşfik davranıp herkesi kucaklayıcı hizmet edenler çok daha etkili olmuşlar. Zaten insanları İslam'a davet ederken yumuşak olup, güzel öğütle ve hikmetle davet etmeli değil mi?.. Nitekim Mevla Teala, Kur'an-ı kerim'de şöyle buyurmuştur:

"Sen, Rabbinin yoluna hikmet ve güzel öğütle davet et. Ve onlarla en güzel şekilde mücadele et." (Nah!: 125)

Habeşistan'a yolculuğumuz başlıyor

Atatürk Hava Limanı'ndan 19:40 uçağıyla hareket ettik. Önce Habeşistan'ın başkenti Addis Ababa'ya inecektik. Oradan da, hem açılışını yapacağımız Medresenin, hem de Hz. Necâşi'nin kabrinin bulunduğu Mekele şehrine gidecektik.

Hz. Necâşi Medresesinde

Uçakla 5,5 saat süren uzun bir yolculuktan sonra başkent Addis Ababa'ya, gece bir civarında indik. Tabi oradan Mekele'ye gidecek uçağın kalkmasına da yaklaşık 4-5 saat vardı. Bu arada havaalanına yakın bir otele geçip biraz soluklandık, abdestlerimizi tazeledik. Vakit dar olduğu için tekrar havaalanına dönüp sabah namazlarımızı havaalanında cemaatle eda ettikten sonra uçağa bindik.

Takriben bir saat on beş dakika süren uçak yolculuğundan sonra Mekele şehrine indik. Evvela otelimize gidip eşyalarımızı bıraktık, abdestlerimizi tazeledik, biraz soluklandıktan sonra Ahmet Yesevi Derneği'nin inşa ettiği, Hz. Necâşi Medrese 'sinin açılışını yapmak üzere yola çıktık.

Bir müddet gittikten sonra, açılışını yapacağımız medresenin ilçe sınırlarına geldiğimizde, birden motorlu polis ekipleri bizim konvoyumuzu durdurdu. "Ne oluyor, ne bitiyor?" diye anlamaya çalışıyorduk ki, birden ortalık salavat sesleriyle çınlamaya başladı.

Meğer motorlu trafik ekipleri bizi yolda karşılayıp yol boyunca bize eşlik ederek bir nevi eskortluk yapmak için bekliyorlarmış.

Ayrıca, yaşları on ila on beş arasındaki Habeşistanlı küçük talebeler genişçe bir kamyonetin arkasına binmişler, başlarında bembeyaz sarıkları, ellerinde Türk Bayrakları, dillerinde ise salavatlara adeta gök kubbeyi çınlatarak bizi karşılıyor ve adeta şehrimize hoş geldin diyorlardı.

Hz. Necâsi'nin kabri
(Arkadaki türbenin içerisinde)

şaşkınlıkla, daha önce görmedikleri bu manzarayı seyrediyorlardı. Kimisi de bize el sallayıp memnuniyetini izhar ediyordu...

Külliyeye' de karşılama

Bir nevi resmigeçit gibi olan bu yolculuğu-muz Ahmet Yesevi Külliyesi'nde sona erdi. Açılışını yapacağımız Hz. Necâsi Medresesi ise bu külliyenin içindeydi.

Oranın halkı, bu açılışa iştirak etmek için Külliye'nin içini tıka basa doldurmuşlardı. Orada da onlarca Habeşistanlı talebe, başlarında hocalarıyla toplanmışlar, yine ellerindeki Türk Bayraklarını sallayarak hep bir ağızdan "Tale'al-Bedru Aleyna" ilahisini söylüyorlardı. Bu muhteşem karşılama için belli ki günler öncesinden çalışmış, hazırlık ve provalar yapmışlardı.

Düşünün; onlar için dünyanın bir ucu diyebileceğimiz Türkiye'den insanlar kalkıyorlar ve onların ülkesine geliyorlar. Peki niçin?.. Batılı misyonerler gibi doğal zenginliklerini sömürmek için değil, sırf onların çocukları Allah'ın dinini öğretiler, imanlarını muhafaza etsinler ve misyonerlerin tuzağına düşmesinler diye kendi ülkelerinde Medrese açıyorlar.

İnanın bu muhteşem anı kelimelerle ifade edebilmek mümkün değil, ancak o duyguyu yaşamak lazım. O müthiş manzara karşısında, öylesine duygu yüklü bir atmosfer oluştu ki... Dün gecedeki yollarda oluşumuzun verdiği yorgunluk, uykusuzluk ve bitkinlik bir anda dağılıp gitti. Ne yorgunluk kaldı ne de uykusuzluk...

Hepimizin tüyleri diken diken oldu, gözlerimiz doldu, manevi bir hava kapladı etrafımızı. Ve Habeşli küçük talebelerin terennüm ettiği, o kulağımıza kadar gelen salavatlara biz de iştirak ettik.

Etrafımızda motorize ekipler, önümüzde ise Türk Bayraklarını sallayarak salavatlara getiren ve bize rehberlik eden Habeşistanlı talebeler...

Geçtiğimiz caddenin sağında solunda bulunan dükkânlardan esnaf dışarı çıkmış, halk kaldırımında birikmiş, Müslüman olsun Hristiyan olsun herkes merak ve

Yani onlar da çok iyi biliyorlardı ki, bizim gözümüz onların gönüllerindeydi, topraklarında veya doğal zenginliklerinde değil... Madem derdimiz onların gönüllerini fethetmek, işte onlar da bize gönül kapılarını ardına kadar açıyor ve bizi bağrına basıyorlardı.

Habeş ulemasının, talebe-i ulûmun ve yerli halkın katıldığı programa, şehrin vali yardımcısı da iştirak edip kısa bir selamlama konuşması yaptı. Resmi hüvviyeti olan bu programın sunuculuğunu ise oranın belediye başkanı üstlenmişti. Kürsüye çıkıp konuşma yapacak olan bütün ulemayı ve konuşmacıları da bizzat kendisi takdim etti. Tabi bu durum, Türkiye'den gelen misafir heyetine duydukları saygıyı ve açılışını yapacağımız medreseye verdikleri önemi göstermektedir.

Programa iştirak eden birçok ulema söz aldı ve kürsüye çıkıp konuştular. Sonra Cübbeli Ahmed Hocamız konuşma yapmak üzere kürsüye davet edildi. Fasih bir arapçayla, akıcı bir üslupla çok etkili bir konuşma yaptı. Tabi bu anlatılanları yerel halkın da anlaması için Habeşistanlı bir hocaefendi, Arapça olan bu konuşmayı onların diline tercüme etti.

Konuşma hitâma erince, topluca tekbirler getirilip plaketler takdim edildi. Sonra Hz. Necâşi Medresesi'nin açılışını gerçekleştirmek üzere, hep birlikte medresenin önüne geçildi. Orada Cübbeli Hocamız Türkçe olarak kısa bir açıklama yaptı ve ardından dua ederek Medrese hizmete açıldı.

Açılıştan sonra, programa gelen misafirlere medresede yemek ikram edilirken, biz vakit çok geç olmadan bir an önce Hz. Necâşi'nin kabrini ziyaret etmek üzere tekrar yola çıktık.

Hz. Necâşi'nin kabri, ismi ile müsemma olan ve Müslümanların yaşadığı Necâş Köyü'nde bulunuyor. Orası Mekele'den yaklaşık 40-50 km daha kuzeyde...

Hz. Necâşi'nin kabri civarında TİKA tarafından çok güzel restorasyon çalışmaları ve çevre düzenlemesi yapılmış. Halen oradaki çalışmalar sürüyor.

Hz. Necâşi Camiinde ikinci namazını eda ettikten sonra, Efendimiz'in övgüsüne mazhar olan adil hükümdar Hz. Necâşi'nin kabrini ziyaret ettik.

Halkına Zulmetmeyen Adil Hükümdar

Ashame Necâşi, en zor zamanda ashabı kirama sahip çıkmıştı... Mekke'de Müslümanlara yapılan baskı, şiddet ve işkence dayanılamayacak bir hale gelince Efendimiz şöyle buyurmuştu:

- Siz isterseniz yeryüzüne dağılın, Allah-u teala elbette sizleri tekrar bir araya getirecektir. Ashab-ı kiram:

- Nereye gidelim ya Rasülellah! diye sorduklarında, şöyle buyurmuştu:

- Habeşistan'a gidin. Orada halkına zulmetmeyen adil bir hükümdar vardır. Allah Tela bir kolaylık gösterinceye kadar orada kalın!..

Necaşi gerçekten de memleketine sığınan ashabı kirama sahip çıktı. Onları almak için Habeşistan' a gelen ve saray ehlini hediye adı altında rüşvete boğan Mekke elçilerine res çekti ve dedi ki:

- Allaha yemin ederim ki, Onları size asla teslim etmeyeceğim! Bana dağlar kadar altın verseler bile, onlardan herhangi birini incitmeyeceğim. Allah, bu krallığı bana bahşederken benden rüşvet mi aldı ki, ben de krallığı rüşvet karşılığında kötüye kullanayım!

Sonra Necaşi ashabı kirama şöyle dedi:

"Sizi ve yanından geldiğiniz Zatı tebrik ederim. Ben şuna inandım ki, O Allah'ın resulüdür. Zaten biz O'nun geleceğini ve ismini İncil'de görmüştük. O Resulü, Meryem oğlu İsa Aleyhisselâmda haber verdi. Vallahi eğer Muhammed (Aleyhisselâm) buralarda, Habeşistan'da olsaydı gidip O'nun eşyalarını taşıy, mübarek ayaklarını yıkardım. Şimdi siz ülkemde istediğiniz gibi emniyet ve huzur içinde yaşayınız. Bana dağlar kadar altın verseler, sizlerden birini üzün-tüye sokmaya razı olmam!" Bundan sonra Müslümanlar Hayber'in fethine kadar güven içinde orada yaşadılar.

Ashame Nâcâşi vefat ettiği zaman, Cebrail (Aleyhisselâm) gelip Efendimiz'e O'nun vefat ettiğini bildirdi. Efendimiz de ashabına şöyle buyurdu: "Bugün salih bir adam vefat etti. Kalkın, kardeşiniz Ashame üzerine cenaze namazı kılın."

Efendimiz, ashabı ile birlikte Baki'a çıktılar. Kendisine Habeş topağına kadar göründü. Efendimiz, Necaşi'nin cenazesinin üzerinde olduğu divânı gördü. Sahabesini saf saf yaptı. Ve dört tekbirle Necâşi'nin cenaze namazını kıldı, sonra O'nun için istiğfârda bulundu. Hz. Necaşi'nin kabrinin civarında Mekke'den hicret eden 15 sahabenin de mezarı bulunuyor. Oraya hicret ettikten sonra bir daha geri dönmemişler. Orada vefat edip oraya defnedilmişler ve o beldeye manen bereket olmuşlar. Necaşi hazretlerinin defnedildiği kabristanda yatan sahabelerin isimleri şöyledir: Addi b. Nadri, El Muttalip b. Ezher, Süfyan b. Muammer, Urvah b. Abdülaziz, Umeyr b. Ümeyye, Abdullah b. el Haris, Hatib b. el Haris, Hattap b. el Haris, Musa b. el Haris, Zeynep binti el Haris, Fatıma binti Safvan, Birk binti Yasir, Ramlah binti Abdülesved, Hannana binti Abdülesved (Radiyallahü anhüm)

Kabir ziyaretini bitirdikten sonra, tekrar açılışını yaptığımız Hz. Necâşi Medrese'sine geri döndük.

Tabi programa iştirak eden halk o saatte dağılmış olduğundan, medresenin her tarafını rahat rahat gezebilme imkânı bulduk. Dershaneler, yatakhaneler, abdestlikler, şadırvanlar pırıl pırıl, tertemizdi, gerçekten de özene bezene yapılmıştı. Ahmet Yesevi Derneği hiçbir masraftan kaçınmamış ve ne gerekiyorsa en iyisini, en güzelini almış ve yapmışlardı. Orada akşam

yemeğimizi yedikten sonra, istirahat edip yorgunluğumuzu atmak üzere otele gitmek için yola çıktık. Bu arada şunu da ifade edeyim ki, Etiyopya yolculuğumuz başladığından beri ilk defa o akşam güzelce dinlenme imkânı bulabildik.

Tekrar başkent Addis Ababa'ya hareket

Ertesi gün Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'daki, İDDEF 'in Merkez Medresesi'nde büyük bir program vardı. İDDEF Etiyopya'da dokuz karyede medrese açmış ve bu medreselerde takriben 2000 küsur talebeleri vardı. İşte oralara hoca yetiştiren ve adeta hoca fabrikası haline gelen Merkez Medresesi'nde, Habeşistan'ın önde gelen alimlerinin de iştirak edeceği ve sadece ilmiye sınıfının katılacağı bir program olacaktı... Sabah erkenden yola çıkıp Mekele Havaalanı'na gittik. Ve oradan başkent Addis Ababa'ya uçtuk. Niyetimiz, önce havaalanından otele geçerek eşyalarımızı bırakıp abdest tazelemek, sonra oradan programa iştirak etmektir. Fakat Habeşistan uleması erkenden gelmişler, talebe-i ulüm toplanmışlar ve birkaç saattir de bizi bekliyorlardı. Bunu haber alınca uçaktan indiğimiz gibi direk programın yapılacağı büyük medreseye gittik. Bu medrese beş altı katlı ve çok güzel yapılmış bir bina. Kabaca tarif edecek olursak; medresenin girişinde büyükçe bir salonu var. Salonun orta kısmı en üst kata kadar açık. Ve her katı balkonlarla çevrili.

Yani en alt kattaki o büyük salonda yapılan programları veya dersleri, talebeler aşağı inmeden her katın balkonundan rahatça izlemeleri mümkündür.

Talebe-i ulüm işte o büyükçe salonu tamamen doldurmuştu. Onlar da bizi çok güzel karşıladılar. Etrafımızı sarıp salavatlar getirerek, kendi adetlerine göre bize sevgi gösterilerinde bulundular. Nasıl bir sevgi, nasıl bir muhabbet görmeliydiniz... Bize sarılıyorlar, bağrına basıp alnımızdan öpmeye çalışıyorlardı. Duydukları memnuniyeti ve mutluluğu dillerimiz farklı olduğu için belki anlatamıyorlardı ama o sevgi dolu içten bakışları, o kadar çok şey anlatıyordu ki...

Ve... Kur' anlar okundu, konuşmalar yapıldı. Sonra Cübbeli Ahmet Hocamız konuşma yapmak üzere takdim edildi. Oraya toplanan ulema ve talebe-i ulüm Cübbeli Hocamızı görmeye ve dinlemeye gelmişlerdi, desek yeridir. Cübbeli hocamız orada yine fasih bir Arapçayla ilmi ve i'tikadi bir konuşma yaptı. Tabi burada yaptığı konuşma tercüme edilmedi. Zira o mecliste hep ilmiye sınıfı olduğu ve halktan kimse olmadığı için buna gerek de kalmadı. Ulema, bu veciz konuşmayı pür dikkat dinledi.

Dinlerken de hem birbirlerine bakıp başlarını sallayarak memnuniyetlerini ifade ediyorlar, hem de hayranlıkla takdirlerini izhar ediyorlardı. Belki de diyorlardı ki; "Türkiye'de demek ki böyle âlimler de varmış?"

* * * *

Velhasıl kıymetli okurlarım; gönül rahatlığıyla diyebilirim ki, gerek HAY-DER (Hoca

Medrese Açılışında Dua

Ahmet Yesevi Derneği), gerekse İDDEF (İnsana Değer veren Dernekler Federasyonu) gerçekten de çok güzel projeler yapıyor ve çok büyük başarılarla imza atmaya devam ediyorlar. Sadece yurt içinde değil, yurt dışında da, Dünyanın pek çok fakir bölgesine gıda ve giyecek yardımı, su kuyuları, ilaç yardımı gibi bir takım yardımlar götürmelerinin yanında, oradaki halkın manevi ihtiyaçlarını da gözetip Etiyopya'da açılışını yapmaya gittiğimiz medreseler gibi, İslami ilimler veren eğitim kurumları açmaya devam ediyorlar. Dünyanın dört bir yanında Mahmud Efendi Hazretlerinin ismiyle Medreseler açıp oralarda Ehli Sünnet itikadına sahip hocaların yetişmesi için çaba gösteriyorlar. Dolayısıyla acizane olarak diyorum ki; Ey hayır sahipleri! İşte sizin verdiğiniz paralarla, yaptığınız yardımlarla, dünyanın öbür ucunda kuyular açılıp aşevleri kurulduğu gibi, aynı zamanda ilim medreseleri de inşa ediliyor. Ki, bu medreseler vesilesiyle oradaki halk imanını muhafaza etsin, hatta hoca olup ehli-sünnetin kalesi olsunlar da misyonerlere yol bırakmasınlar. Yani sizlerin yaptığımız bu hayırlarla, oralarda bir nevi misyonerlerin önü de kesilmiş oluyor. Rabbim böyle kurumların, derneklerin sayılarını artırsın. Hizmetlerini de, projelerini de, yardımcılarını da ziyade eylesin. Amin!..

Fi Emanillah

